

Marika Huhtinen, Tiina Louhula

Tarina tossuista – dokumenttielokuva

Reino ja Aino dokumenttielokuvan tuotantoprosessi

Opinnäytetyö

Syksy 2015

SeAMK Kulttuuri

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Mediatuottaminen

Tekijä: Marika Huhtinen, Tiina Louhula

Työn nimi: Tarina tossuista

Ohjaaja: Heikki Ortamo, Esa Leikkari

Vuosi: 2015 Sivumäärä: 32 Liitteiden lukumäärä: 3

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä noin 30 minuutin mittainen dokumenttielokuva Reinoista ja Ainosta. Tutkimme Kotikenkä Reino & Aino yhtiön historiaa, nykyhetkeä sekä tulevaisuutta dokumentin muodossa 1935 luvulta tähän päivään saakka. Miten Reinoista on tullut suomalaisten suosikki ilman sisäkenkäkulttuuria? Mikä on ollut katalyyttina Reinojen suureen suosioon? Haastattelimme henkilöitä yrityksen takana sekä tunnettuja Reino-faneja. Enää ei myydä ainoastaan tossuja vaan järjestetään myös ympärivuotista toimintaa ja tapahtumia.

Tavoitteenamme oli tuottaa mielenkiintoinen, lämminhenkinen ja Reinojen arvoja kunnioittava dokumenttielokuva kaikenikäisille katsojille. Aloitimme projektin tammikuussa 2015 ja dokumentti valmistui joulukuussa 2015. Työnimenä oli Tarina tossuista, joka päättyi myös dokumenttielokuvan lopulliseksi nimeksi.

Kirjallisessa osuudessa pohdimme dokumenttielokuvan historiaa, työvaiheita ja tuottajan roolia dokumenttielokuvassa. Kerromme Reino ja Aino Kotikenkä Oy:n toiminnasta ja heidän arvomaailmastaan. Kirjallisessa osiossa käymme läpi myös omat työvaiheemme dokumenttielokuvan teossa ja pohdimme mikä erityisesti onnistui ja mitä olisimme voineet tehdä toisin.

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Cultural Management

Specialisation: Media Management

Author/s: Marika Huhtinen, Tiina Louhula

Title of thesis: Tarina tossuista

Supervisor(s): Heikki Ortamo, Esa Leikkari

Year: 2015 Number of pages: 32 Number of appendices: 3

The purpose of this thesis was to make an approximately 30-minute-long documentary on Reino & Aino Kotikenkä Oy (Reino & Aino Homeshoe Co.). We did research on the company's history, from the past to the present. We started from the 1935's and looked all the way through to the present. Why have Reinos become so popular in Finland although we do not have an inside shoe culture? What has been the catalyst for Reino's great success? We interviewed the people behind the company, as well as some well-known Reino Fans. They no longer sell only slippers but also host year-round activities and events.

Our goal was to produce an interesting and welcoming documentary on Reinos for viewers of all ages, while being respectful of the Company's values. We started the project in January 2015, and the documentary was completed in December 2015. The name of the project, "Tarina tossuista!", also ended up as the title of the final documentary film.

In the written part, we take a look at the documentary film history, the stages of making one, and the role of the producer in documentary films. We tell about Reino & Aino Kotikenkä Oy's business and their company's values. In the written part, we also go through our own project; how we achieved the goal of making a documentary film. We also consider what in particular was successful on our part and what we could have done differently.

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	1
Thesis abstract	2
SISÄLTÖ.....	3
Käytetyt termit ja lyhenteet	4
1 JOHDANTO.....	5
2 DOKUMENTTIELOKUVA.....	6
2.1 Dokumenttielokuvan historiaa ja mitä dokumenttielokuva on	6
2.2 Moodit	8
2.3 Lajityypit	10
2.4 Tuottajan rooli dokumenttielokuvassa.....	10
2.5 Dokumenttielokuvan suhde todellisuuteen.....	12
2.6 Dokumenttielokuvan käsikirjoittaminen	13
2.7 Dokumenttielokuvan jälkituotanto	14
3 CASE REINOT	15
3.1 Reinot – Suomen suosituin kotikenkä.....	15
3.2 Suomalaisten touhuja Reinojen ympärillä	16
4 TARINA TOSSUISTA DOKUMENTTIELOKUVAN TUOTANTOPROSESSI	19
4.1 Idea, esivalmistelut.....	19
4.2 Käsikirjoitus	20
4.3 Haastattelukuvaukset.....	21
4.4 Jälkituotanto	23
4.5 Tuottajana Tarina tossuista dokumenttielokuvassa	26
YHTEENVETO	28
LÄHTEET	31
LIITTEET	32

Käytetyt termit ja lyhenteet

Synopsis Synopsis on tiivistelmä elokuvan sisällöstä. Synopsis on luonnos tai hahmotelma. Se on paperilla, josta selviää elokuvan muoto ja sisältö. Lukija saa itselleen käsityksen elokuvan tyylistä ja lähentymistavasta. Synopsiksen tehtävänä on tiivistää tuleva tapahtumasarja, eli tarina. Synopsis on tärkeä käsikirjoittamisen vaihe, sillä siinä kokonaisuus ei vielä jää yksityiskohtaisuuksien varjoon. Tarinan keskeinen idea, rakenne ovat selkeästi hahmoteltavissa.

(<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/kasikirjoitus/synopsis.jsp>.)

Brändi Brändi on tuotteen tai henkilön aineettoman ominaisuuden muodostama mielikuva. Brändi luodaan tietoisesti ja brändiä pyritään hallitsemaan jatkuvasti. Brändiin liittyy miellelyhtymiä ne voivat olla muun muassa: yhteisöllinen, viihdyttävä, luotettava, isänmaallinen ympäristöystävällinen ym. (Saksala 2015, 188.)

Spiikki Spiikki on elementti, joka täydentää dokumenttielokuvaa. Se kirjoitetaan elokuvaan jälkituotantovaiheessa. Spiikki voidaan myös kirjoittaa käsikirjoitukseen, jolloin spiikki on kerronnan kantava osa. Spiikki luo kuvassa näkyville asioille ja kuville merkityksen. Sen avulla on helppo lyhentää ja tiivistää elokuvaa. (Aaltonen, 2011, 373.)

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on kaksiosainen: toinen osuus on Reino ja Aino kotikenkä Oy:sta tehty 30 minuutin mittainen dokumenttielokuva. Opinnäytetyö on toteutettu kahden kulttuurituotannon opiskelijan Marika Huhtisen ja Tiina Louhulan toimesta käyttäen Seinäjoen Ammattikorkeakoulun välineistöä. Tilaajana on Reino ja Aino Kotikenkä Oy.

Oli selvää, että haluamme tehdä dokumenttielokuvan opinnäytetyönämme. Pyörittelimme ideoita ja mieleen tuli, että miksei kerrottaisi tarinaa suomalaisten rakastamista tossuista - Reinoista ja Ainoista? Vastaavaa dokumenttia ei ollut aiemmin tehty ja meille tuote oli entuudestaan tuttu. Päätimme yhdessä kysyä Reino ja Aino Kotikenkä Oy:n yrittäjältä ja toimitusjohtajalta Arto Huhtiselta, mikäli saisimme tutkia yrityksen historiaa tähän päivään saakka dokumentoiden. Otimme yhteyttä Huhtiseen tammikuussa 2015 ja samana päivänä saimme myöntyvän vastauksen. Koulu ja ohjaava opettaja näyttivät myös vihreää valoa ja projektimme sai alkaa. Kevään 2015 aikana suunnittelimme ja kävimme kuvauksissa. Kesän 2015 pidimme taukoa, sillä edessä oli työharjoittelu. Kuvaukset jatkuivat heti syksyn alettua ja jälkityö saatiin myös pian käyntiin. Dokumenttielokuvan tekeminen on ollut erittäin mielenkiintoista ja opettavaista.

Opinnäytetyön kirjallisessa osassa tarkastellaan dokumenttielokuvaa ja sen määritteliä. Lisäksi pohditaan dokumenttielokuvan suhdetta todellisuuteen, käsikirjoittamista ja jälkityön vaiheita. Kirjallisessa osuudessa käydään läpi myös dokumenttielokuvan elokuvan tekemisen vaiheet ja tuottajan tehtäviä. Lisäksi käymme läpi omat työvaiheemme, mikä onnistui dokumentin teossa ja mitä olisimme voineet tehdä toisin.

Dokumenttielokuvassa käymme läpi Reinojen ja Ainojen tarinan alkuhetkestä nykypäivään ja kerromme, miten brändistä on tullut ilmiö. Kirjallisella työllä haluamme taas tuoda vastauksen kysymykseen: Minkälainen on dokumenttielokuvan tuotantoprosessi?

2 DOKUMENTTIELOKUVA

2.1 Dokumenttielokuvan historiaa ja mitä dokumenttielokuva on

Dokumenttielokuva on tehty muodossa tai toisessa niin pitkään, kuin elokuva taiteena on ollut olemassa. Pariisissa 28. joulukuuta vuonna 1895 ranskalaisveljekset Auguste ja Luis Lumiere esittivät yhden maailman ensimmäisistä julkisista elävän kuvan esityksistä kankaalle heijastaen. Näytöksiä oli ollut ennemminkin ja aivan ensimmäiset elokuvat olivat yleensä yhdellä otoksella kuvattuja elokuvia. Esimerkiksi Lumieren veljekset ottivat ja veivät kameransa rannoille ja kaduille ja kuvasivat ihmisten jokapäiväisiä tekemisiä. (Bordwell & Thompson 2008, 442.)

Elokuvat jaetaan kahteen päätyyppiin, fiktiivisiin sekä ei-fiktiivisiin. Fiktioelokuvasa ihmiset, maailma ja tapahtumat ovat keksittyjä tarinoita, mutta voivat perustua tositapahtumiin. Ei-fiktiiviset elokuvat puolestaan esittävät totuuden. Todellisen maailman, missä ihmiset ovat eläneet tai elävät. On tiedossa, että he ovat olleet tai ovat eläviä ja että tilanteet ja tapahtumat jotka on kuvattu, ovat todellisia. Dokumenttielokuvissa on usein jännite, joka on dokumenttielokuvan kiehtovuus ja ydin. ”Dokumenttielokuvan käsitteen yleiseen käyttöön ottanut teoreetikko John Grierson määritteli dokumenttielokuvan ”todellisuuden luovaksi käsitteeksi”. Se on edelleen hyvä määritelmä, jännitteinen mutta riittävän väljä, jotta meille tekijöille jää vapaus kokeilla, hakea muotoa ja kehittää tätä haastavaa elokuvan tekemisen lajia.” Se ei ole taidetta taiteen vuoksi tai viihdettä viihteen takia. Dokumenttielokuva on luovaa ilmaisua sekä taidetta. (Aaltonen, 2011, 15-17.)

Suomalaiset dokumenttielokuvat kiertävät ympäri maailman eri festivaaleilla ja ne ovat saaneet arvostusta omaperäisyydestään ja vahvuudestaan. Eri aiheista tehdään dokumenttielokuvia ja Suomessa on paljon lahjakkaita tekijöitä. Ensimmäiset dokumenttaariset kuvat kuvattiin Helsingissä vuonna 1902, jolloin sukupolvea kuvattiin pioneerien sukupolveksi. Ensimmäiset tallenteet olivat matkakertomuksia, teollisuuden esittelyä ja uutiskatsauksia. Dokumenttielokuva oli suuri osa projektia, identiteetin luomista ja sen vahvistamista. Valittiin aiheita, mitkä olivat kansallisia, kuten esimerkiksi kansanperinne, luonto ja kansakunnan kasvava talous. Kotimaisen ei-fiktiivisen elokuvan tuottaminen perustui kahteen asiaan: tilauselokuvaan ja veronalennusjärjestelmään vuosina 1933-1964. Mikäli elokuvateatteri esitti suomalaisen elokuvan, sai sen esittämisestä viiden prosentin alennuksen elokuvaveroista. Toinen sukupolvi pystyi tekemään elokuvia valtion tukipolitiikalla. Kriisiin ajautuneelle alalle alettiin myöntää valtionpalkintoja vuosina 1961 sekä 1969 suomen elokuvasäätiö aloitti toimintansa. Kolmas sukupolvi tuli esiin vuosin 1980-1990. Tekotapa oli erilaista mitä aiemmin oli ollut. Liikkeelle lähdettiin omista aiheista, jotka olivat henkilökohtaisia. Alettiin puhua luovasta ja tekijälähtöisestä elokuvasta.

Dokumenttielokuvilla on omia ohjelmapaikkoja televisiossa, omat festivaalit sekä dokumentintekijöiden yhdistys nimeltä Dokumenttikilta. 2000- ja 2010-luvuilla tuli paljon uusia ja tuoreita dokumenttielokuvantekijöitä. Uusi sukupolvi on koulutettua ja hidas sukupuolen vaihdos on käynnissä. (Aaltonen, 2011, 33-37.)

Bill Nichols määrittelee dokumenttielokuvan seuraavanlaisesti: ”Dokumenttielokuva on sumea käsite, jota ei voi määritellä täsmällisesti. Se on kuin rakkaus tai luottamus, jotka eivät ole käsitteinä selvärajaisia. Dokumenttielokuvalla ei ole kiinteää alaa. Sillä ei ole rajattua määrää erilaisia tekniikoita, ei ennalta määrättyjä aihepiirejä, ei tietynlaista muotoa, tyyliä tai tarkasti määriteltyjä moodeja”. (Aaltonen, 2011, 19.)

2.2 Moodit

Amerikkalainen elokuvakriitikko Bill Nichols on aikamme yksi tärkeimmistä dokumenttielokuvaa käsitelleistä henkilöistä. Nichols on kehittänyt mallin, joka mahdollistaa, jäsentää ja luokittelee erilaisia dokumenttielokuvia. Kun fiktiot luokitellaan erilaisiin genreihin, voidaan myös dokumenttielokuva jakaa eri moodeihin. Moodeja voidaan ajatella tekemisen strategioina. Niiden avulla pystytään hahmottamaan omaa tekemistään ja niistä voi saada ideoita oman tekotavan ja tyyliin löytämiseen.

Poettisen moodin (poetic mode) elokuvia kutsutaan elokuvallisiksi runoiksi. Moodi painottaa visuaalisia assosiaatioita, tonaalisia tai rytmisiä ominaisuuksia sekä formaalia muotoa ja kuvailevia jaksoja.

Selitettävä moodi (expository mode) perustuu sanalliselle kommentaarille ja argumentaatiolle. Katsojia puhutellaan selostus- tai kuvateksteillä. Spiikin avulla kerrotaan näkökulma, esitetään argumentit ja perustellaan. Teksti vie kuvaa eteenpäin dominoiden. Rakenne elokuvassa määräytyy tekstin mukaan. Selitettävä moodi on tänäkin päivänä suosittu muoto dokumenttielokuvassa, vaikkakin jotkut saattavat pitää selitettävän moodin mukaisia elokuvia vanhanaikaisena.

Havainnoiva moodi (observational mode) katsoo kaukaa havainnoiden ja tarkkaillen. Kohtauksia ei lavasteta eikä järjestetä. Elokuvantekijät pyrkivät siihen, että henkilöt eivät huomaisi kameraa ja olisivat niin kuin ulkopuolisia ei olisi läsnä. Kamera havainnoi ympäristöä neutraalisti ja objektiivisesti ja on niin sanotusti kuin karpäsenä katossa.

Osallistuvassa moodissa (participatory mode) elokuvantekijä ei vain ole sivusta katsoja vaan osallistuu tilanteisiin ja on syvässä vuorovaikutuksessa kohteen kanssa. Hän kyselee ja osallistuu muuten tilanteeseen. Elokuvantekijä voi provosoida kohdetta.

Refleksiivinen moodi (reflexive mode) korostaa katsojan ja tekijän välistä suhdetta. Moodi antaa katsojalle lisää tietoisuutta elokuvassa esiintyvän todellisuuden keinotekoisesta luonteesta. Refleksiivinen moodi on itsetietoisempi kuin muut moodit. Refleksiivinen moodi ei pelkästään esitä elokuvan keinotekoisuutta vaan myös kyseenalaistaa. Elokvantekijän ja esiintyjien välisen vuorovaikutuksen näyttäminen on yksi keino tehdä elokuvasta refleksiivistä. Mikrofonin tai kuvausryhmän näkyminen kuvassa, tai jopa tekijän aktiivinen läsnäolo voi muistuttaa dokumenttielokuvan luonteesta. Kaikki vuorovaikutteisuus ei kuitenkaan välttämättä luokitella refleksiivisyydeksi. Refleksiivisyys voi olla otteeltaan rehellistä ja kriittisempää paljastaessaan elokuvan luonteen.

Performatiivisessa moodissa (performativa mode) performansisuus on pääosassa. Tämän avulla esitetään kysymys todellisuudesta ja tiedon luonteesta. Tietoa on perinteisen yleistävän tiedon lisäksi myös konkreettinen tieto, joka perustuu jonkun henkilökohtaiseen kokemukseen. Moodi sulkee pois objektiivisuuden ja suosii tunteita.

Moodille on tyypillistä, että jako dokumentin ja fiktion välillä hämärtyy. Lavastaminen, fiktiivisyyden ja dokumentaarisuuden rajan tutkiminen on kuvaavaa moodien elokuville.

Bill Nichols kehitti moodin, koska hänellä oli tuntuma, etteivät aiemmat moodit olisi tarpeeksi kuvaamaan uutta dokumenttielokuvaa. Moodi yhdistelee aiempien moodien samoja ominaisuuksia. Elokuvia on vaikea luokitella sen mukaan. (Aaltonen, 2001, 27-29.)

Tarina tossuista dokumenttielokuva sulautuu eniten selitettävään moodiin. Tämä moodi on kaikista yleisimmin käytettävissä oleva dokumenttielokuvan moodi. Vaikkei selitettävä moodi aivan täysin noudata meidän dokumenttiamme, siinä on paljon samanlaisia piirteitä. Olemme pyrkineet dokumenttielokuvassamme johdattamaan katsojaa spiikkien avulla. Spiikki vie dokumenttielokuvaa jouhevasti eteenpäin.

2.3 Lajityypit

”Genre-teoria tarkastelee teosten, esineiden ja asioiden lajeja ja lajiutumista. Elokuvan yhteydessä genrellä tarkoitetaan tavallisesti fiktiivisen elokuvan lajityyppiä. Vakiintuneita genrejä ovat esimerkiksi musikaali, western ja gangsteri-elokuva. Usein viitataan elokuvaan massojen viihteenä ja tuotantokoneiston kauppatavarana. Genre-tutkimuksen etuna on pidetty sitä, että se pystyy nivomaan yhteen ja selittämään kaikki elokuvan puolet tuotannosta vastaanottoon”. (Aaltonen, 2006, 46.)

Aaltosen mielestä dokumenttielokuvaa voidaan pitää omana genrenä niin semanttisin kuin syntaktisin perustein. Semanttisella tasolla elokuvan ulkoiset tyylit ja merkit ovat katsojan tunnistettavissa. Genre ei ole yhden hetken jatkuva tuote vaan koko ajan käynnissä olevan prosessin sivutuote. Prosessiksi voidaan siis kutsua lajiutumista. (Aaltonen, 2006, 47.)

Uusia lajeja syntyy jatkuvasti tehdessä ja käytäntöjen muuttuessa. Tänä päivänä dokumenttielokuvan termiä ja genreä pidetään yksiselitteisenä. Dokumenttielokuva on tekijälähtöistä ja luovaa taideteollista esittämistä, minkä aihe on todellinen maailma. (Aaltonen, 2006, 48.)

2.4 Tuottajan rooli dokumenttielokuvassa

Tuottajan rooli koostuu monista osista: strategi, täsmällinen, realisti, kauppias, taiteilija, sekä suurten linjojen hahmottaja. Tuottaja on näitä kaikkia sopivassa suhteessa tuotannosta riippuen. (Aaltonen, 2011, 51.)

Tuottaja hääriää koko projektin taustalla. Tuottaja hankkii rahoituksen ja luvat, hän varaa tilat, kokoaa henkilökunnan hankkeen toteuttajiksi. Tuottaja aikatauluttaa, tiedottaa ja huolehtii sen, että lopputulos tulee olemaan alkuperäisen vision mukainen. Elokuvamaailmassa tuottaja hankkii elokuvalle resurssit ja valitsee tekijät. Tuottaja jättää taiteelliset ja tuotannolliset ratkaisut muiden hommiksi. Tuottajalta vaaditaan hyvin paljon johtamistaitoja, jossa tarvitaan neuvottelemista, organisointia ja motivoimista. Tuottaja on hankkeen työnjohtaja ja on vastuussa siitä,

että jokainen tekee parhaansa ja että kaikki tuotantoryhmässä työskentelevät tulevat toimeen keskenään. Kuuntelemisen taito on tärkeä tuottajalle. Vision luonnissa ja ristiriitojen selvittelyssä tuottajalta vaaditaan joustavuutta ja kykyä erilaisten ongelmien ratkaisuun. (Saksala 2015, 14-15.)

”Hyvän vuorovaikutuksen avaimet ovat avoimuus, kuunteleminen ja hyvä tahto. Avoimuus ei tarkoita sitä, että kerrot kaiken itsestäsi, löpöttelet vähän muidenkin asioista. Avoimuuden ydin on siinä, että luottaa itseensä, ei esitä mitään rooleja eikä tärkeile. Toiset tietävät kenen kanssa ovat tekemisessä ja voivat luottaa siihen, että tulevat kohdelluksi oikeudenmukaisesti. Avoimuus on sitä, että antaa toisille tilaa eikä anna vanhojen uskomustensa ja ennalta lukkoon lyötyjen asenteiden häiritä keskustelun etenemistä”. (Saksala, 2015, 53.)

Dokumenttielokuvan tuottajan tehtävät

- riskien analysointi ja tuotantopäätöksen tekeminen
- tuotannon käynnistäminen
- vastata tuotannosta taloudellisesti ja juridisesti
- olla ohjaajan tuki ja kannustaja, taata ohjaajalle mahdollisuus keskittyä taiteelliseen työhön
- osallistua elokuvan ideointiin ja kehittelyyn
- osallistua muuhun taiteelliseen prosessiin tarvittaessa määrin
- vastata elokuvan ideointiin ja kehittelyyn
- osallistua muuhun taiteelliseen prosessiin tarvittaessa määrin
- vastata elokuvan tuotannollisesta kokonaisprosessista
- vastata elokuvan taloudesta, sen suunnittelusta ja seurannasta
- tehdä budjetti, rahoitussuunnitelma ja levityssuunnitelma
- neuvotella ja hankkia elokuvan rahoitus

- tehdä kassavirtasuunnitelma ja seurata maksuliikennettä
- tehdä sopimukset ohjaajan ja muiden työntekijöiden kanssa
- toimia työnantajana ja edustaa tuotantoyhtiötä suhteessa työntekijöihin
- tehdä sopimukset, rahoittajien ja tv-yhtiöiden kanssa
- hankkia kuvausluvat, luvat kuvattavilta ja kuvauspaikoilta
- tehdä kuvausaikataulu yhdessä ohjaajan kanssa
- seurata tuotantoa niin taloudellisesti kuin muutenkin
- hyväksyä yhdessä ohjaajan kanssa elokuvan lopullinen leikkaus
- suunnitella elokuvan levitys ja markkinointi
- tehdä tarvittavat väliraportit ja loppuselvitykset

(Aaltonen, 2011, 57.)

2.5 Dokumenttielokuvan suhde todellisuuteen

”Dokumenttielokuvalla on erityinen suhde todellisuuteen. Se suuntautuu todellisuuteen, mutta on samanaikaisesti luovaa ilmaisua”. (Aaltonen, 2011, 15.)

Käsitteen “dokumenttielokuva” yleisön tietoisuuteen tuonut elokuvantekijä ja teoreetikko John Grierson määritteli dokumenttielokuvan “todellisuuden luovaksi käsitteeksi”. Tämä määritelmä on edelleen pätevä, väljä ja jännitteinen, jotta elokuvantekijöille jää rohkeutta ja vapautta hakea muotoa, kokeilla ja kehittää elokuvan tekemistä. Elokuvan tekoon dokumenttielokuvan tekeminen poikkeaa yhdessä suhteessa, joka on hyvin olennainen: “se kurkottaa elokuvan ulkopuoliseen maailmaan ja esittää siihen kohdistuvan väitteen.” (Aaltonen, 2011, 15.)

Dokumenttielokuvan tekemisen herättämien eettisten haasteiden ankaruutta kuvaa se, että joillekin ohjaajille toistuva työskentely näiden haasteiden kanssa on

ollut niin ylitsepääsemätöntä, että he ovat päättäneet jättää dokumenttielokuvan ja siirtyneet ohjaamaan fiktioelokuva. Esimerkiksi puolalainen ohjaaja Kieslowski tuli siihen johtopäätökseen, että dokumentaarinen ilmaisu on ihmisen eksistenssin paljastamisessa ja totaalissa läsnäolossaan julmempaa kuin fiktio. Hänen mielestään yksilöllisen historian ja kohtalon omaava ihminen voi menettää totaalisesti kasvonsa, siis persoonansa, lähikuvissa, jotka tunkeutuvat henkilökohtaisuuden syvimmille alueille. Hänestä dokumenttielokuva jää lopulta omaan ansaansa. Mitä lähemmäksi haluaa päästä, sitä enempi kuvattava sulkee itsensä siitä ulos. Kieslowskin mukaan tämä kuuluu välineen olemukseen eikä tilannetta voida muuttaa. Hänelle fiktioelokuva ja tekokyyneleet tarjosivat paljon enemmän intiimimmän mahdollisuuden ihmisyyden ja ihmisen tutkimiseen. (Korhonen, 2013, 25.)

2.6 Dokumenttielokuvan käsikirjoittaminen

Pohditaan, että voiko dokumenttielokuvaan tehdä käsikirjoituksen? Voi ja ei voi. On kysymys siitä, että miten määritellään käsikirjoituksen suhde. Fiktiota kuvattaessa käsikirjoitus on kuvaus elokuvan tapahtumista, kuten pienoismalli tai rakennepiirroksat. Samanlaista käsikirjoitusta ei voida kirjoittaa dokumenttielokuvaan. Dokumentin teko on avointa toimintaa. Koskaan ei voida varmasti tietää, että mitä tulee kuvaamaan dokumenttielokuva kuvattaessa. Sanotaan, että dokumenttielokuvan käsikirjoitus on suunnitelma elokuvan muodosta ja sisällöstä. Se on ohje, hahmotelma ja luonnostelma dokumenttielokuvan tekijöille. Dokumenttielokuva tehdessä käsikirjoitus pitää tehdä ja jälkituotannossa on uskallettava haaraa ja toisinaan myös luovuttava käsikirjoituksesta täysin. Dokumenttielokuvantekijän on mietittävä dokumentin muotoa toistuvasti ja tässä mielessä käsikirjoitus kulkee käsi kädessä koko prosessin kanssa aina alkuun tehdyn synopsisin vaiheesta leikkaukseen saakka. Käsikirjoituksen tekemisen idea on siinä, että tekijä hahmottaa dokumenttielokuvan ja pystyy kehittämään elokuvaa niin sisällöllisesti kuin muodollisesti. Helpoin on onnistua, kun kirjoittaa ajatukset suoraan paperille. Elokuvalle pystytään myös hakemaan rahoitusta käsikirjoituksen avulla. Budjetoinnin laatimisvaiheessa käsikirjoitus on myös oiva työkalu. (Aaltonen, 2011, 102-103.)

2.7 Dokumenttielokuvan jälkituotanto

Vaihe, jossa kuvat ja äänet heräävät eloon on leikkausvaihe. Dokumenttielokuvan tekemisessä tämä on erittäin tärkeä vaihe. Kaikkea kun ei voida suunnitella ja ennakoida ennestään niin kuin voidaan tehdä fiktioelokuvaa tehdessä. Usein voidaan unohtaa käsikirjoitus ja palata ajassa taaksepäin elokuvan lähtökohtiin ja alun ideoihin. Kuvatusta materiaalista tulee esiin aivan uusi muoto elokuvalle. Dokumenttielokuvan leikkausvaiheessa elokuvan tekoon liittyy usein eettiset ongelmat ja ne tulevat esiin erin tavoin kuten kuvausvaiheessa. Nyt on mietittävä, miten esitetään ja tuodaan esille dokumenttielokuvan kautta, mitä halutaan katsojille kertoa. Perussääntö tässä on, että päähenkilöä ei saisi vahingoittaa. Toinen elokuvan eettinen ongelma on, ettei kuvausmateriaalia manipuloitaisi. Leikkausvaiheessa materiaalin manipuloiminen on helppoa. Ennen kaikkea on hyvä pitää kokonaisuutta silmällä jatkuvasti. Kokonaisuus ei saa jäädä valheelliseksi. Dokumenttielokuvan kopio on hyvä näyttää loppuvaiheessa päähenkilölle ja keskustella asioiden oikeudesta sekä materiaalista, joka saattaa olla mahdollisesti ongelmallista. Usein näkemuserot eivät ole sen suurempia. (Aaltonen, 2011, 331.)

Oppikirjoissa leikkaaminen opetetaan lineaarisena prosessina. Aivan alkuun käydään läpi kuvattu materiaali, laaditaan muistiinpanot, puretaan haastattelut, tehdään mahdollinen leikkauskäsikirjoitus ja etsitään käytettävät otot kuvatusta materiaalista. Näiden jälkeen seuraava vaihe on järjesteleminen, leikataan raakaleikkaus josta seuraa hienoleikkaus. Raakaleikkauksen versio on karkea ja pitkä. Seuraavaksi aletaan lyhentää tuotosta, kun poistetaan toistot ja turhat kohdat. Usein tehdään runko, mistä lähdetään etenemään. Myös rungon teon sijaan on mahdollista edetä myös yksittäisistä kohtauksista. Tekijät korostavat intuitiota leikkauksessa. (Aaltonen, 2006, 147.)

Musiikkia on lähes kaikissa elokuvissa ja sen luonne vaihtelee paljon. Musiikki on oma tapansa rakentaa dokumenttielokuvaan esiintyjien sisäistä maailmaa. Musiikin avulla korostetaan myös mitä henkilö kokee tai tuntee. Musiikilla on myös mahdollista etäännyttää katsojaa. Musiikki on vahva keino luoda merkityksiä dokumenttielokuvaan, ohjailta katsojaa tai kommentoida. (Aaltonen, 2006, 153.)

3 CASE REINOT

3.1 Reinot – Suomen suosituin kotikenkä

Aino – ja Reino –kotikenkien tarina on saanut alkunsa Tampereen Hatanpäässä pula-aikana 1900-luvun alkupuolella. Ensimmäiset Ainot näkivät päivänvalon vuonna 1930, Reinot pari vuotta tämän jälkeen.

Tossut syntyivät aitoon tarpeeseen. Kotien lattiat olivat usein kylmiä ja vetoisia ja talven kylmimpinä kuukausina useissa kodeissa oli jopa niin, että lattialle jätetty vesiämpäri oli aamulla jäässä. Näin ollen aamulla jalkaan vedetyt lämpimät sisä-tossut olivat tarpeellisia ja tarvittiin helposti puettavat ja mukavat kengät myös kai-volle, kellariin tai ulkokuusiin mentäessä. (Tohvelisankarista brändiksi 2011, 10.)

Reinot tehdään nykyään suomessa käsityönä. Näin ei kuitenkaan ole aina ollut. 1980-luvulla Reinojen valmistus siirrettiin Ranskaan ja sen jälkeen Tsekkoslovakiaan. Arto Huhtisen ja Tuire Erkkilän ostaessa tuotemerkin vuonna 2005, ne tuotiin takaisin Suomeen Lieksan tehtaalle.

Sisukkuus ja käsityönä tuotettu kenkä ovat olleet kantava voima suomalaisuuden takana. Reinot edustavatkin arvoiltaan Suomea ja suomalaisuutta lämmön, ilon ja uusiutumisen kanssa (Huhtinen, A. 2010). Reinot olivat ja ovat nykyäänkin kodeis-sa tuttu ja turvallinen tuote.

Reinoilla faneja on laidasta laitaan. Heitä ei voida jaotella mihinkään ikäryhmiin tai porukoihin, heitä on kaikkialla, vauvasta vaariin. Brändiä ei myöskään luokitella sosiaaliluokkaan. Monenlaiset suomalaiset tykkäävät pitää Reinoja. Jotkut fanit ovat jopa niin uskollisia, että he vartioivat Reinon aitoutta – piraatteja ei suvaita. Hardcore-käyttäjät ovat monesti raportoineet, missä milloinkin piraatti Reinoja myydään. Vahvalle brändille on kuitenkin kunnianosoitus, että sitä kopioidaan.

Reinojen käyttötarkoitus kuitenkin jakaa porukkaa. Jotkut pitävät niitä jopa ympäri vuoden, vuodenajasta riippumatta. Reinoja ei enää mielletä vain vanhusten ken-giksi, koska niistä on nuorten keskuudessa tullut muoti-ilmiö ja monet pitävät toh-

veleita myös kouluissa. Nuorten käyttöön liittyvät vahvasti julkisuuden henkilöt ja heidän ”matkiminen”. Monesti, kun nähdään, että jollain on, niin minäkin haluan.

Suomalaiselle Reino on tuttu näkymä vaikka kadulla, mutta tuote on pikkuhiljaa myös siirtymässä kotimaan rajojen ulkopuolelle. Arto Huhtinenkaan ei pidä tätä ajatusta mahdollisena (Huhtinen, A. 2015). Japaniin menee jo kasoittain muumi aiheisia tossuja sekä Miina Äkkijyrkän suunnittelemat Reinot ovat päässeet muidenkin kuin meidän suomalaisten suosioon.

Reinojen hyviä puolia on paljon. Ne ovat käytännölliset, helpot vetää jalkaan, ja lämpimät. Reino ovat toki myös epäkäytännölliset, ne kastuvat helposti ja ovat liukkaat.

Reino & Aino Kotikenkä Oy:n valttikortit:

- Historiaa ja perinnettä kunnioittava tuotekehitys
- Brändiarvot: suomalaisuus, lämpö, uudistuminen ja ilo
- Tuotteen tarinan onnistunut uudistaminen
- Vahvat, heimoutuneet asiakasyhteisöt ja positiiviset käyttäjäkokemukset

Tulevaisuuden menestystekijät:

- Brändiarvot ja vahva brändi
- Tasapaino vanhan ja uuden välillä tuotekehityksessä
- Fanien säilyttäminen ja fanikulttuurin vahvistaminen
- Suomalaisuus ja pitkä historia
- Markkinointiosaaminen
- Onnistunut muutos ja sen johtaminen

(Reino ja Aino Kotikenkä Oy, Bookwell Oy, 2011.)

3.2 Suomalaisen touhuja Reinojen ympärillä

Reino brändiin kuuluu aamutossujen lisäksi saunatosut, vilttejä ja äänilevyjä sekä muita Reinoaiheisia tuotteita. Yhteistyökumppanit ovat tuoneet markkinoille suk-

laata, olutta, kännykkäkuoria, saunatuoksuja, leipää ja milloin mitäkin. Lähtökohtana on kuitenkin, että kaikki tuotteet ovat suomalaisia ja Suomessa valmistettuja.

“Vuodesta toiseen suosituilla brändeillä, kuten esimerkiksi Coca-Colalla tai Reinojen tapaan ”retrobrändiksi” lukeutuvalla Volkswagen New Beetlellä, on usein pitkä historia ja ne kytkeytyvät ihmisiä puhutteleviin tarinoihin tai myytteihin. Myytit ja tarinat puolestaan saavat voimaa kansallisesta kulttuurista. 80-vuotiaat Reinot liittyvät kansakuntamme vaiheisiin, kuten sota-aikaan ja maamme jälleenrakennukseen edeltävien sukupolvien kautta, jotka ovat myös käyttäneet Reinoja. Reinot henkivät kansallissankaruutta, joka voidaan siirtää sukupolvelta toiselle esimerkiksi antamalla Reinot lahjaksi lapselle tai lapsenlapselle. Tohveleiden edustama vahva tunne kansallisesta yhteenkuuluvuudesta vetoaa kuluttajaan, joka etsii pysyvyyttä ja aitoutta moniarvoisessa ja globalisoituvassa nyky-yhteiskunnassa”. (Närvänen, E. 2015.)

Nykyään Reino on muutakin kuin aamutossuja. Se on myös kokemuksia, tapahtumia ja muistoja. Linda Huhtinen puhuu ”Reinomaailmasta”, mihin liittyy musiikki, urheilu, yhteisöt, tapahtumat (Huhtinen, L. 2015). Reinoja ostaessa asiakas ei osta vain pelkkiä sisätossuja vaan Reinojen mukana myydään myös perinteitä, historiaa, hauskuutta ja suomalaisuutta.

Reinokauppa tekee yhteistyötä tapahtumien kanssa. Yhteisölliseen toimintaan kuuluvat myös kuluttajien järjestämät tapahtumat. Näihin kuuluu muun muassa jääkiekko, jalkapallo, sähly, juoksu ja rock-tapahtumat, joissa on yksi yhdistävä tekijä – Reinot. Perheet, sukulaiset, artistit ja urheilijat ovat ottaneet brändin omakseen ja he ovat luoneet brändille uusia käyttötapoja. Vanhan kansan tohvelista on muodostunut ”koko kansan” jalkine, jota voi käyttää kuka vaan, missä vaan.

Yhteisöllisestä toiminnasta ehkä suosituimmaksi tapahtumaksi on muodostunut vuosittain järjestettävät Reino-höntsyt. Reino-höntsyihin kerätään oma joukkue ja pelaajilla on oltava Reinot jalassa koko pelin ajan. Jos kenkä tippuu, on se haettava jalkaan ennen kuin voi koskea pelivälineeseen (palloon tai kiekkoon).

“Reino-MMperussääntöjä: 1. Reinoja tai Ainoja ei saa tuunata 2. Pelivälineenä kevyt lasten muovinen jalkapallo 3. Peliaika alkusarjassa 1x15min ja jatkopeleissä 2x10min 4. Joukkueen koko on neljä kenttäpelaajaa + maalivahti 5. Paitsiota ei

tunneta 6. Pelaajakontaktit kielletään, muuten yleiset jalkapallosäännöt 7. Alkoholin nauttiminen pelialueella kielletty” (Erkkilä, T. & Huhtinen, A., 2010. 35.)

Reinojen suosioon on siis suurimmilta osin vaikuttanut niiden kohderyhmän laajentuminen. Käytännössä kohderyhmää ei enää ole, vaan käyttäjiä voivat olla kaiken ikäiset ja kokoiset ihmiset sukupuoleen katsomatta. Fanit ja käyttäjät ovat luoneet ihan uudenlaisen verkoston Reinojen ympärille tapahtumillaan ja seuroillaan, joilla brändiä on viety eteenpäin ilman sen suurempaa markkinointibudjettia. Reino on nykyään kaikkien silmissä vapaasti käytettävä jalkine. Tämä onkin Reinojen haaste, miten pitää suosio korkealla ilman, että puututaan liikaa itse käyttöön ja käyttötarkoituksiin ja olla muuttamatta brändiä väärään suuntaan. (Närvänen, E. 2015.)

4 TARINA TOSSUISTA DOKUMENTTIELOKUVAN TUOTANTOPROSESSI

4.1 Idea, esivalmistelut

Keväällä 2015 ajankohtaiseksi tuli opinnäytetyön tekeminen. Molemmille oli selkeää heti alusta alkaen, että teemme dokumenttielokuvan mediatyönämme. Aihe piti vain vielä löytää. Pohdimme pitkään, että lähtisimme ulkomaille kuvaamaan, mutta Reinot hoksattessamme, innostuimme siitä todella paljon ja ulkomaan kuvaushaaveet jäivät taakse saman tien.

Soitimme saman tien Arto Huhtiselle, Reino ja Aino kotikenkä Oy:n toimitusjohtajalle ja hän innostui vähintäänkin yhtä paljon ideasta kuin mekin. Sovimme tapaamisen hänen kanssaan ja aloimme suunnitella dokumenttielokuvaa. Arton kanssa puhuimme Reinoista ja Reino-maailmasta. Reino ja Aino Kotikenkä Oy:n arvot olivat Huhtiselle tärkeitä ja niistä esiin tuotiin erityisesti suomalaisuus ja lämpö. Halusimme tehdä suomalaisen, lämpimiä ajatuksia herättävän positiivisen dokumenttielokuvan tossuista, jonka kesto olisi noin 30 minuuttia. Työnimenä oli "Tarina tossuista", joka päättyi myös dokumentin nimeksi. Lopullinen pituus dokumentille tuli olemaan noin 27 minuuttia.

Ensimmäisiin tehtäviimme Huhtisen yhteydenoton ja hyväksynnän jälkeen oli ottaa yhteyttä ohjaavaan opettajaan ja saada koulun puolesta hyväksyntä aloittaa opinnäytetyön tekeminen. Saimme hyväksynnän ja ideaa kehitettiin, sillä tällaista ei ole aiemmin tehty Reinoista ja Ainosta ja aihe oli mielenkiintoinen. Aloimme laatia tuotantosuunnitelmaa ja budjetointia. Hankimme tarvittavat allekirjoitukset sopimukseen, jotta saisimme aloittaa kuvaukset. Käsikirjoituksen ja kuvakäsikirjoituksen suunnittelun aloitimme heti alkukevästä. Dokumenttielokuvalla on hieman hankalaa kirjoittaa käsikirjoitusta, mutta teimme itsellemme muistiinpanoja ja suunnitelmaa, joiden avulla pääsisimme eteenpäin.

Miten sitten tehdä lämminhenkinen suomalainen dokumenttielokuva? Oli selvää, että halusimme haastattelut Arto Huhtiselta ja Linda Huhtiselta. Arton kanssa pu-

huessamme selvisi, että aiheesta Reinot, on tehty väitöskirja ja saimme tohtoriksi itsensä väitelleen Elina Närväsen yhteystiedot ja hän myöskin suostui mielellään haastatteluun.

4.2 Käsikirjoitus

Tarina Tossuista dokumenttielokuvan käsikirjoitusvaiheeseen ryhdyimme jo suunnittelun alussa. Mitään tarkkaa käsikirjoitusta emme heti tehneet, vaan ajatukset ja muistiinpanot kulkivat ideoinnin ja suunnittelun mukana käsi kädessä koko ajan. Aaltosen mukaan dokumenttielokuvaan ei voi tehdä samanlaista käsikirjoitusta kuin fiktiivisessä elokuvassa, vaan käsikirjoituksen tulee olla ikään kuin luonnostelma ja ohjenuora elokuvan tekijöille (Aaltonen 2011, 201). Alusta asti punainen lankamme oli kertoa Reinojen ja Ainojen tarina alusta loppuun ja siinä sivussa kertoa, mitä kaikkea muuta brändiin kuuluu ja kuinka siitä oli tullut koko kansan suosikkituote. Aihe oli laaja, mikä teki käsikirjoittamisestakin haastavaa. Toki mietimme, jos olisimme rajanneet aihetta ja olisimme tutkineet esimerkiksi, miksi Reinoista tuli yhtäkkiä niin suosittuja, olisi dokumentista saatu paljon tiiviimpi paketti. Tilaajan ja omien mielipiteidemme jälkeen päädyimme kuitenkin sivuuttamaan kaikkea vähän ja keskittymään yleisesti koko Reinojen tarinaan alusta tähän päivään saakka. Halusimme, että katsoja voi dokumentin katsomisen jälkeen sanoa, että nyt hän tietää kaiken Reinoista.

Punaisen langan löydyttyä ja aiheesta kauan keskusteltuamme, kirjoitimme ajatus-temme perusteella käsikirjoituksen rungon, joka sisälsi numeroituja kohtia, mitä missäkin järjestyksessä dokumentissa tulisi. Olimme litteroineet kaikki haastattelut ja numeroineet kysymykset ja näitä numeroita lisäsimme käsikirjoituksen niihin kohtiin, missä mitään haastattelun pätkää ajattelimme käyttävämme. Numeroitujen kohtien väleihin kirjoitimme, jos halusimme käyttää jotain erikoista kuvaa tai efektiä, tai jos halusimme tuoda esille jotain tunnelmaa. "Kohtauksien" perään laitoimme myös yksityiskohtia, joita halusimme tuoda elokuvassa esille tietyissä koh-
taa. Esimerkiksi, jos halusimme käyttää tiettyä kuvaa tai kuvia montaasina.

Lopputulosta katsoessa käsikirjoitus on muuttunut elokuvan mukana, kuten Aaltonen tämän jo tiesikin (Aaltonen 2011, 132).

4.3 Haastattelukuvaukset

Reino ja Aino Kotikenkä Oy:n toimitusjohtaja Arto Huhtinen on ollut todella isossa roolissa tämän dokumenttielokuvan tekemisessä. Huhtinen on kertonut kaiken tietonsa ja auttanut meitä eteenpäin koko projektin ajan. Huhtisen ansiosta saimme kaikki tarvitsemamme haastattelut ja yrityksen materiaalit (mm. kuvat ja videot) vuosien varrelta. Haastattelimme Huhtista itseään hänen kotonaan Tampereella.

Arto Huhtisen lisäksi haastateltavina olivat Linda Huhtinen, Reinokaupan yrittäjä ja Arto Huhtisen tytär, kauppatieteiden Tohtori Elina Närvänen ja Reinotehtaan tuotantovastaava Pirjo Sotikov.

Haastattelukysymykset teimme yhdessä käyttäen käsikirjoitusta apuna. Mietimme, mitä asioita halusimme tietää ja mitkä asiat olisivat tärkeitä tuoda esille dokumentissa. Kysymysasettelut järjestimme mieltien, mitä halusimme vastauksiksi haastateltavilta.

Artoa haastattelimme hänen kotonaan Tampereella. Arto oli helppo haastateltava, sillä hän oli meille entuudestaan tuttu henkilö ja kommunikointi oli helppoa. Saimme sovittua aikataulut hänen kanssaan hyvin ja haastattelupaikan löytyminen oli helppoa, sillä halusimme kuvata Arton haastattelun hänen kotonaan ja se sopi hänelle. Arton haastatteluun olimme tyytyväisiä, mutta editointi huomasiimme, että kuvat olivat valottuneet hieman liikaa. Saimme kuitenkin korjattua tämän jälkituotantovaiheessa värikorjauksella.

Linda Huhtista haastattelimme Reinokaupalla Tampereella. Oli selvää, että halusimme tehdä Lindan haastattelun kaupalla, sillä se oli sopiva miljöö Lindan taustalle. Linda on Reinokaupan yrittäjä ja hän suorastaan sulautui kuvaan. Saimme Lindan haastattelukuvista erittäin paljon positiivista palautetta opinnäytetyön ohjaajilta ja itse olimme kuviin myös erittäin tyytyväisiä.

Elina Närvästä haastattelimme Reinokauppa Tampereella. Elinan haastattelulle oli vaikeaa löytää haastattelu-aikaa ja -paikkaa. Elina oli kiireinen ja jouduimme nopealla aikataululla etsimään hänelle sopivan haastattelupaikan ja päädyimme Reinokaupalle, mikä myöhemmin harmitti. Elinan haastattelu olisi pitänyt näin jälkeenpäin ajatellen olla jossakin tutkijalle ”uskottavamassa” miljöössä, kuten esimerkiksi yliopistolla. Lisäksi kuvasimme Elinan haastattelun ikkunaa vasten, joka oli virhe. Johtuen siitä, että teimme kaikki kuvaukset kahdestaan, kumpikaan meistä ei kyennyt kuvaustilanteessa seuraamaan kameran monitoria, Elinan päälaki paloi puhki osassa kuvaa. Alussa aurinko ei paistanut lainkaan ja kuva näytti hyvältä, mutta jossain välissä haastattelua aurinko tuli pilvien takaa ja näin ollen pilasi kuvan. Elinaa oli kuitenkin todella mielenkiintoista haastatella, sillä hän on väitellyt itsensä tohtoriksi aiheella Reinot ja tiesi mistä hän puhui.

Pirjoa haastattelimme Lieksan Reinotehtaalla. Hän oli oikein sopiva henkilö dokumenttiimme ja opinnäytetyön ohjaajat ovat kehuneet, että Pirjon olemus ja savon murre ovat tehneet dokumentin tehdasosasta mielenkiintoista katseltavaa. Pirjo tiesi kaiken tehtaan toiminnasta ja on ollut siellä töissä alusta alkaen tähän hetkeen.

4.4 Jälkituotanto

Aina kuvausten päätyttyä, ensimmäinen vaihe oli tuoda kuvattu materiaali työkooneelle ja viedä se omaan työtilaansa sekä tehdä siitä varmuuskopiot. Aaltonen kehottaa, että kuvausten jälkeen materiaali olisi hyvä katsoa läpi, mutta ei enempää kuin 4-6 tuntia kerrallaan, koska sen jälkeen silmät ja mieli alkavat väsyä (Aaltonen 2011, 336-337). Meillä kuitenkin oli vain kolme pidempää haastattelua, jokainen noin tunnin pituisia, joten pystyimme katsomaan kaikki haastattelut kerralla. Tyypillisesti kuvattua materiaalia on 50-200 tuntia yhden tunnin dokumenttia kohden ja 100 tunnin materiaalin katselussa voi mennä kolmekin viikkoa (Aaltonen 2011, 337). Onneksi meillä materiaalia ei ollut näin paljon. Yhteensä sitä kertyi noin 30-40 tuntia. Tästä oli helppo lähteä karsimaan puolen tunnin mittaista dokumenttielokuvaa.

Ensimmäisenä päivänä, kun istuimme työkooneen ääreen ja aloimme työstää leikkauksen ensimmäistä vaihetta, kuuntelimme haastattelut läpi ja litteroimme kaiken itsellemme ylös. Litteroinnin avulla meillä oli helppo löytää tietty kohta pitkästä haastattelusta. Tämän jälkeen synkkasimme kahden kameran kuvat ja kuvauspai-kalta otetut äänet yhteen. Esivalmisteluiden jälkeen pystyimme vasta aloittamaan varsinaisen leikkauksen.

Litteroinnin ja synkkauksen jälkeen aloitimme elokuvan rungon tekemisen. Rungon teimme lähinnä vastaamaan käsikirjoitusta, jo tällöin kuitenkin käsikirjoituskin muuttui ensimmäisen kerran. Ensimmäinen versio dokumentista, eli lähinnä sen runko, oli noin tunnin mittainen. Näytettyämme sen opinnäytetyön ohjaavalle opettajalle ja katsottuamme sen itse uusilla silmillä, siinä oli järkyttävä määrä samoja asioita kerrottuna erillä tavalla. Seuraava vaihe oli lähteä lyhentämään puolet pois. Dokumentin pituudeksi halusimme noin 30 minuuttia.

Kuvituskuvat ovat erittäin tärkeä elementti koko projektissa. Jokaisen kuva pitää tuoda uutta informaatiota tai näkökulmaa (Aaltonen 2011, 342-343). Edellisessä

projektissa huomasimme kuvituskuvan vähyyden tuottavan ongelmia niin leikkaamisessa kuin lopputuloksessakin; se oli tylsää katsottavaa. Niinpä otimme neuvosta vaarin ja kuvasimme kuvituskuvaa jokaisesta asiasta ja tilanteesta, mikä tuli mieleen koko vuoden ajan, kun projektia työstimme. Huomasimme jopa ihan leikkauksen loppuvaiheessakin, että jostain kohtaa puuttui jokin olennainen kuva, niin kävimme ottamassa sen jälkeensä. Viimeiset kuvituskuvat on otettu muutama viikko ennen dokumentin valmistumista.

Seuraava versio, joka oli 40 minuutin mittainen, valmistui meillä melko tiuhaa tahdilla. Tässä vaiheessa mietimme jo, että jätämme pituudeksi sen 40 minuuttia, mutta opinnäytetyön ohjaajan katsottua dokumentti läpi, hän oli vieläkin sitä mieltä, että toistoa oli liikaa ja saamme siitä ainakin se tarvittavat 10 minuuttia pois. Siinä vaiheessa huomasimme, että silmät alkavat jo väsyä samaan materiaaliin, ettei enään hahmottanut, mitä oli kuullut ja mitä ei. Niinpä oli oivallinen paikka pitää viikon mittainen leikkaustauko.

Palatessamme taas leikkaustyön ääreen virkein mielin ja ajatuksin, näimme niin sanotut huonot kohdat paremmin ja pystyimme käsittelemään työtä aivan uusin silmin. Seuraava versio valmistui, johon halusimme jo lisätä spiikit, että kokonaisuus alkaisi hahmottua. Spiikit kirjoitimme yhdessä, Marika spiikkasi ja Tiina äänitti.

Spiikki on yksi elokuvakerronta keino, jota käytetään paljon dokumenttielokuvissa. Sille erilaisia käyttötapoja on kymmeniä, mutta sitä voi myös käyttää väärin. Parhaiten katsojan mieleen jäävät toiminnan, keskustelun ja tilanteiden kautta esitetyt asiat, joten spiikkiäkin pitää käyttää harkiten ja oikeissa tilanteissa. Parhaimmassa tapauksessa sen avulla pystyy napakoittamaan elokuvaa paremmaksi. (Aaltonen 2011, 374.)

Spiikkien jälkeen tarina alkoi muodostua jo melko valmiin näköiseksi. Tässä vaiheessa saimme graafikoltamme pyytämämme materiaalit: logon, nimikyltit, valo-

kuvakehykset ja fontin. Lisätyämme ne dokumenttiin, tulos oli yllättävän hieno. Grafiikat tuovat elokuvaan tietynlaista ammattimaista näkökulmaa ja se näyttää siltä, että työhön on kulutettu aikaa ja ajatuksia.

Musiikin käytössä meille oli alusta asti selvää, että käytämme Reino ja Aino Kotikengän yhteistyössä tehtyä musiikkia. Nämä levyt olivat pääasiassa Reino ja Aino Rakkaustarina -kokoelmalevy ja Reinocaster, missä tunnetut kitaristit soittivat lempikappaleitaan Reinocaster-kitaralla, missä on reinokuosi. Musiikeille oli melko helppo löytää omat paikkansa, koska materiaalia oli tarkasteltu jo niin kauan, että alkoi hahmottua, mihin tulisi rauhallisempaa ja mihin nopea tempoisempaa musiikkia. Musiikilla halusimme nimenomaan vahvistaa tunteita ja saada katsoja hyvälle tuulelle. Suurin osa käyttämästämme musiikista oli elokuvamusiikkia eli sellaista, jota elokuvan henkilöt eivät kuule, vaan se on tarkoitettu suoraan katsojalle (Aaltonen 2011, 389).

Kaikkeen käyttämäämme musiikkiin piti maksaa maksu Teosto ry:lle, joka välittää rahan säveltäjille, sanoittajille ja sovittajille. Tämän lisäksi luvat tarvittiin vielä musiikin soittajilta. Heidän oikeuksistaan huolehtii Gramex ry.

Kuvaleikkauksen ollessa jo loppupuolella, oli aika siirtyä äänen pariin. Ääni oli kulkenut koko ajan kuvan mukana, mutta se tarvitsi vielä hiomista ja pieniä efektejä. Esimerkiksi ilman efektejä oleva ääni voi töksähtää katsojan korviin, jolloin se ei ole miellyttävää katsoa. Tässä dokumentissa käytimme ääninä aitoa haastattelujen ääntä sekä kuvituskuvan taustalla olevaa äänimaailmaa. Omia ääniä emme spiiikkien lisäksi äänittäneet.

Dokumenttielokuvan lähes viimeinen vaihe ennen lopullista versiota on lupien hankkiminen ja värimääritys (Aaltonen 2011, 412 - 416). Musiikkien käyttöluvat haimme Teostolta ja Gramexilta ja yhden still-kuvan käyttöluvan saimme soittamalla itse kuvaajille. Kyseessä oli valokuva rokkareista, jossa Juice Leskinen esiintyi eturivissä Reinot jalassa istuen. Loput materiaalit olivatkin opinnäytetyön tilaajan eli Reino ja Aino Kotikengä Oy:n omistuksessa, joihin saimme heti alussa

käyttöluvut Arto Huhtiselta. Värimääritys täytyy tehdä kuville, jotta elokuvasta saadaan yhtenäisen näköinen. Jotkut kuvat voivat olla liian tummia ja jotkut taas liian vaaleita, niistä täytyy vaalentamalla ja tummentamalla tehdä saman näköisiä. Värimääritys on lähinnä kuvien korjaamista ja jatkuvuuden hakemista. (Aaltonen 2011, 412.) Tarina Tossuista -dokumentissa värimääritys oli vain muutaman päivän juttu, koska haimme realistisen näköistä kuvaa. Muutamiiin kuviin teimme efektit, joissa kuva näyttää vanhalta. Haaste oli kuitenkin saada Elina Närvänen näyttämään samalta jokaisessa pätkässään, koska aurinko tuli kesken haastattelun kuvaan ja osa kuvista oli pahasti valottuneita.

Tässä vaiheessa dokumenttielokuvan pitäisi olla tallentamista vaille valmis. Meillä kuitenkin tuli vastaan vielä pieniä muutoksia näytettyämme ”valmiin” työn ohjaajalle. Saimme otettua vieläkin työstä noin 2 minuuttia turhaa materiaalia pois ja näin tiivistettyä kokonaisuutta. Tämän jälkeen oli vain pakko päättää, että dokumentti on valmis, koska aina löytyisi jotain pientä korjattavaa uusien katsomiskertojen jälkeen. Eivätkä aina korjaukset olisi välttämättä hyväksi. Sen takia oli hyvä, että deadline alkoi tulla vastaan. Katsoimme dokumentin vielä kerran läpi, teimme viihon viimeiset nopeat muutokset ja poltimme kopiot DVD:lle. DVD:t annoimme tuotannossa mukana olleille henkilöille sekä koululle. Lisäksi teimme varmuuskopiot omille muistitikuillemme ja pilvipalveluun.

Tokikaan dokumentin jälkituotanto ei ole tässä kaikki, vaan kaiken tämän ja dokumentin valmiiksi saannin jälkeen alkaa elokuvan levitys ja markkinointi, joka on ihan oma lukunsa. Tähän osallistuu tuottajan lisäksi myös ohjaaja, joka on parhain puhumaan elokuvansa puolesta. Tämän opinnäytetyön valmiiksi saamisen aikaan, olemme olleet levityksen tiimoilta yhteydessä Yleen.

4.5 Tuottajana Tarina tossuista dokumenttielokuvassa

Kun lähdimme työstämään Tarina tossuista dokumenttielokuvaa, pohdimme aluksi, mitä työtehtäviä kummallakin meistä olisi. Haasteena oli, kun teimme kaiken kahdestaan, mistä aika ja taito löytyisi joka hommaan. Miten hoituisi yhtä aikaa

tuottajana työskenteleminen ja kuvauksissa kahden kameran, äänityslaitteiden ja valojen kanssa toimiminen? Lisäksi jonkun piti vielä kysyä haastateltavalta kysymykset. Halusimme molemmat kuitenkin hoitaa tuotannollisia hommia, koska ne olivat itsellemme mielekkäitä ja kiinnostavia asioita, joten jaoin tuottajan työt ja tekniset työt sekä olimme molemmat taiteellisesti vastuussa lopputuloksesta.

Tuottajana meidän projektissamme töihin kuuluivat lähinnä yhteyshenkilöihin yhteydenpito, lupien hankinnat kuviin, videoihin ja musiikkeihin sekä kaikki juoksevat asiat ja haastatteluiden ja kuvausten sopiminen. Muita pieniä töitä oli myös matkan varrella. Oli sanomattakin selvää, että molemmat olisimme mukana myös kuvauksissa hoitamassa asioita, jopa kahtakin asiaa tuottamisen lisäksi. Tämä oli erittäin haastavaa. Aikaisemmin olemmekin tuoneet ilmi esimerkiksi Närväsen haastatteluissa tapahtuneen virheen. Yksi hyvän tuottajan piirteistä on osata pyytää apua sitä tarvittaessa ja haastattelukuvausvaiheessa apua olisimme tarvinneet. Tätä emme kuitenkaan hoksanneet vasta kuin itse kuvaustilanteessa. Tuottajan tehtäviä oli myös hankala hoitaa, kun päässä liikkuvat asiat kuten, mihin kamera laitetaan, tuleeko valo mistä suunnasta ja mitäs haastateltavalta pitikään kysyä. Apu näissä tilanteissa olisi parantanut keskittymistä yhteen asiaan kerrallaan, jolloin mahdolliset virheet olisi voinut välttää.

Voisi sanoa, että molemmat kasvoimme projektin mukana tuottajina. Kohtasimme uusia haasteita ja asioita, joihin emme olleet ennen törmänneet. Kahdestaan työskentelemisen hyvänä puolena oli se, että saimme itse hoitaa kaikki tehtävät ja samalla oppia niistä, kukaan ei tehnyt niitä meidän puolestamme. Oli hyvä, että virheitäkin sattui, koska osaamme nyt välttää ne tulevaisuuden työelämässä.

YHTEENVETO

Dokumenttielokuva on todellisuuden luova käsite. Siinä yhdistyvät luova ilmaisu ja taide, eikä sille ole yhtä ainoaa selitystä. Sen tekniikat, aihepiirit, muodot ja tyylit eivät ole luettavissa missään säännöissä. Jokainen saa tuoda jotain omaa ja uutta omasta maailmastaan eikä kukaan voi sanoa, miten dokumenttielokuva pitäisi oikeasti tehdä. Se eroaa fiktioelokuvasta niin käsikirjoituksellaan kuin elokuvamaailmaltaan. Fiktioelokuva voi olla mitä vaan, missä vaan, kun taas dokumenttielokuva peilaa todellisuutta ja oikeita ihmisiä sekä tapahtumia.

Halusimme tehdä opinnäytetyönämme dokumenttielokuvan alusta loppuun, koska löysimme itsellemme sopivan aiheen, joka kiinnosti meitä molempia todella paljon. Halusimme kertoa tarinan tossuista myös muille elokuvan muodossa. Kaikki koulussa oppimamme ei olisi tiivistynyt pelkässä kirjallisessa työssä, joten jo alkujaan oli selvää, että mediatyö olisi meidän päätyömme.

Tarina tossuista - dokumenttielokuvan tuotantoprosessi onnistui mielestämme todella hyvin. Pysyimme kiinni aikatauluissa ja saimme dokumenttielokuvan valmiiksi ajallaan. Aloitimme projektin tammikuussa 2015 ja päätimme sen joulukuussa 2015. Vaikka lopussa deadline tulikin nopeasti vastaan, ei se ollut millään tavalla pahitteeksi, koska se innosti meitä tekemään projektia hyvällä tahdilla.

Projekti oli mielenkiintoinen ja into tekemiseen pysyi, vaikka pidimme kesän taukoa. Tuotanto oli pitkä, erittäin opettavainen ja hauska tehdä. Koska teimme kahdestaan kaikki työt, opimme paljon, sillä jouduimme käymään kaikki vaiheet alusta loppuun läpi ilman muiden apua. Tämä oli haastavaa, koska usein tuli vastaan asioita, joita kumpikaan ei ollut koskaan aiemmin kohdannut. Tällaisia tilanteita olivat esimerkiksi kameran hienosäätö, valotus ja jälkituotannossa ääni- ja värikorjaus. Apuna käytimme internetiä ja kysyimme luokkatovereilta ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun henkilökunnalta neuvoa.

Ammatillinen ydinosaamisemme tuli hyvin itsellemme selväksi tuotantoprosessin aikana. Tiesimmekin jo, että kaikki perusasiat olivat meillä hyvin hallussa ja kun molemmat olemme erittäin tuottajahenkisiä, niin oli sanomattakin selvää, että langat pysyivät meillä hyvin käsissä. Tekninen puoli jäi sitten vähän sen varjoon. Ke-

hittämistä jälkituotantovaiheessa vielä ohjelmien käytössä on. Vaikka ajatuksissa on selvästi tieto ja mielikuva, millaisia tuloksia halutaan, ei niitä välttämättä osaa käytännössä toteuttaa. Pääsimme kuitenkin tässä projektissa haluamaamme tulokseen, koska opinnäytetyökin on vielä oppimistilanne, ja niin ollen otimme itse selvää asioista ja opettelimme uutta projektin varrella.

Kuvauksiin olisimme tarvinneet ylimääräisiä apukäsiä, kuten yllä jo mainitsimme. Tuottajan tärkeimpiin ominaisuuksiin kuuluu tunnistaa ja havaita ongelmat ja osata ratkaista ne jo ennen varsinaista tilannetta. Apua olisi voinut pyytää sitä tarvittaessa, vaikka toisesta ammattikorkeakoulusta ja luoda samalla suhteita tuleviin kollegoihin.

Tuotantoprosessin eri vaiheissa lähetimme keskeneräisiä versioita tilaajalle sekä opinnäytetyön ohjaajalle, jotka kommentoivat työtä kannustavalla tavalla. Tilaaja, Reino ja Aino Kotikenkä Oy:n toimitusjohtaja Arto Huhtinen oli tyytyväinen nähdessään dokumenttielokuvan lopullisen version.

Dokumenttielokuvan jatkolevitystä ajatellen, olemme ottaneet yhteyttä Yleen ja mahdollisesti jossain vaiheessa myös kaupallisiin kanaviin, koska haluaisimme tuoda tarinan tossuista kaiken kansan nähtäville. Ja mielestämme sillä olisi hyvät resurssit päästä tv-levitykseen. Olemme molemmat erittäin tyytyväisiä Tarina tossuista dokumenttielokuvan lopputulokseen ja voimme ylpeänä esittää elokuvan katsojille.

LÄHTEET

- Aaltonen, J. 2011. Seikkailu todellisuuteen: Dokumenttielokuvan tekijän opas. Helsinki: Like.
- Aaltonen, J. 2006. Todellisuuden vangit. Helsinki: Like.
- Bordwell, D. & Thompson, K. 2008. Film Art: An Introduction. 8. Ed. New York: McGraw-Hill.
- Elokuvan taju (Verkkosivu)
<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/kasikirjoitus/synopsis.jsp>
- Erkkilä, T. & Huhtinen, A. & Tammintie, K. 2011. Reino – Tohvelisankarista brändiksi. Reino & Aino Kotikenkä Oy.
- Erkkilä, T. & Huhtinen, A. Reino & Aino Reinovuosi 2010 Saarijärvi. Saarijärvi Offset Oy.
- Huhtinen, A. 2015. Haastattelu.
- Huhtinen, L. 2015. Haastattelu.
- Korhonen, T. 2009. Hyvän reunalla.
- Leikkari, E. 2015 Opinnäytetyön ohjaava opettaja. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu. Henkilökohtainen keskustelu.
- Närhi, M. 2007. Reino lämpimiä jalkoja ja ajatuksia. Tampere: Traff Finland Oy.
- Närvänen, E. 2015. Haastattelu.
- Ortamo, H. 2015 Opinnäytetyön ohjaava opettaja. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu. Henkilökohtainen keskustelu.
- Parantainen, J. Sissimarkkinointi. 2008 Helsinki. Talentum.
- Saksala, E. 2015 Tuottajan käsikirja. 2015. Helsinki. Like.
- Sotikov, P. 2015. Haastattelu.

LIITTEET

LIITE 1. KUVAUKSET

Kuvauspaikka:
Reinokauppa
Tampereen koulukadun tekojää
Reinotehdas
Seinäjoki
Seamk
Tampere
Arton koti

Yhteyshenkilö:
Arto Huhtinen
Linda Huhtinen
Elina Närvänen
Pirjo Sotikov

Kuvaratarve:
Haastattelut
Kuvituskuvat
Reinoista eri malleja ja värejä.

Tarvittava kalusto:
Kamera (Panasonic)
Linssit (EF 16-35mm, EF 24-70mm) Canon akku
Canon siirtojohto
Muistikortti x 2
Jalusta Manfrotto, kolmijalkainen Lupo led-valo
Akku x 2 valolle
Kolmijalkajalusta valolle
Heijastin

Kaluston hankinta ja nouto:
SeAMK AV-varasto
Yhteyshenkilö: Mikko Parkkonen

LIITE 2. ÄÄNITYKSET

Äänityspaikka:
SeAMK äänitysstudio
Yhteyshenkilö: Mikko Parkkonen

Aika:
19.11.2015

Ääninäyttelijä:
Marika Huhtinen

Tarvittava kalusto:
Studiossa kone, kaiuttimet ja lähdöt sekä Protools HD 8-äänenkäsittelyohjelma
Xlr-johto x 2
Mikkiständi
Dynaaminen mikrofoni
Kuulokkeet x 2

Kaluston hankinta:
SeAMK AV-varasto, Mikko Parkkonen

JÄLKITUOTANTO

Editointipaikka:
Edit-luokka A103.3

Editointiaika:
1.10.2015 - 10.12.2015

Käytettävä editointiohjelmisto:
Adobe Premiere CC 2015
Pro Tools

LIITE 3. SPIIKIT

1.Reinoja pidetään nykyään vauvasta vaariin, eikä käyttötarkoituksellakaan ole enää niin väliä. Tarinoita Reinojen ympäriltä löytyy, vaikka kertojalla ei itsellään tohveleita edes olisi. Kaikki tämä, sekä lisäksi merkittävä yhteisöllisyys, mikä Reinojen ympäriltä löytyy, saa jokaisen pohtimaan; Onko kyseessä ilmiö?

2.1930-luvun alussa Suomessa oli lama, jolloin elettiin niin sanottua pula-aikaa. Silloin kerrostalojen ja tupien lattiat olivat kylmiä, jolloin alkoi olla kysyntää jalkoja lämmittävälle tuotteelle. Tällöin saivat alkunsa ensimmäiset Reinot, jotka valmisti Suomen Kumiteollisuus Oy vuonna 1932 Tampereella. Ainot tulivat jo paria vuotta aikaisemmin vuonna 1930.

3. Sotien jälkeen sisäkenkien suosio alkoi hiipua ja 1980-luvulla Reinojen valmistus siirrettiin ensimmäisessä vaiheessa Ranskaan ja myöhemmin Tsekkoslovakiaan. Reinot tulivat silloin alihankintana Suomeen. 2000-luvun alussa Reinot miellettiin vanhusten kengiksi, jolloin väreinä olivat perinteinen ruskea Reino ja skottiruutuinen Aino. Markkinat olivat kolme kertaa vuodessa: äitienpäivänä, isäinpäivänä ja jouluna. Arto Huhtisen ja Tuire Erkkilän ostettua Reino-tuotemerkki vuonna 2005, he brändäsivät tuotteen ihan uudestaan, jolloin se lähti käsittämättömään nousuun.

4. Ensimmäisenä vuonna Arto ja Tuire saivat euromääräisen myynnin nelinkertaisettua siitä, mitä se oli ollut edellisellä omistajalla.

5. Reinoja on tehty Lieksan tehtaalla vuodesta 2005.Työntekijöitä Lieksan tehtaalla on tällä hetkellä 30 ja Pälkäneellä sijaitsevassa leikkaamossa 4.

6. Tuotantovauhti tehtaassa on tällä hetkellä noin reilut 3000 paria viikossa. Toiminnan alussa Reinoja tehtiin viikossa liki puoli miljoonaa. Yhden Reino parin valmistukseen kuuluu keskimäärin 18 minuuttia leikkuusta siihen vaiheeseen, kunnes tossu on paketissa lähdössä asiakkaalle.

7. Kahden tehtaanmyymälän lisäksi vuonna 2009 ensimmäinen Reinokauppa avasi ovensa Tampereen Finlaysonille. Kaupassa myydään kenkien lisäksi muita oheistuotteita, mitä yritys valmistaa. Myöskään musiikki ei ole jäänyt huomiotta tuotteissa tai kaupan yleisessä ilmeessä. Kaupalle oleellista ovat myös julkisuuden henkilöiden vierailut.Reinokaupan yrittäjänä alusta asti on toiminut Arto Huhtisen tytär, Linda Huhtinen.

8.Suurin myynti tapahtuu marketeissa, jolloin ostajista on vaikea tietää, mutta Reिनomyymälästä ja nettikaupasta on saatu hyvin tietoa käyttäjistä. 60% Reinojen ostajista on naisia. Nettikaupassa vierailevat yleensä bränditietoiset asiakkaat. Suurin ryhmä Reinojen käyttäjistä on 25-44 vuotiaita.

9. Myydäänkö pelkkiä aamutossuja vai jotain ihan muuta?

10. Elina Närvänen tutki gradussaan Reinojen verkostoa ja tunnisti, että Reino-brändin ympärillä on monimuotoinen yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien ver-

kosto, joka on auttanut brändiä uudella tavalla syntymään uudelleen. Siihen kuuluvat julkkikset, media ja eri kuluttajien muodostamat yhteisöt ja muut organisaatiot.

11. Reiskahöntsyissä yhdistyy monta asiaa. Vanha höntsäämisperinne, eli "pelaaminen tosta vaan", yhteisöllisyys sekä varojen kerääminen hyväntekeväisyyskohteelle. Reiskahöntsyjen MM-kisat järjestetään joka talvi tampereen koulukadun tekojäällä. Peleihin osallistutaan joukkueena ja ainoa hyväksyty jalkine on aito Reino tai Aino kenkä. Ilman kenkää pelaaminen on rangaistavaa ja jos kenkä lipsahtaa jalasta, pelaaminen voi jatkua vasta kengän takaisin haun jälkeen. Höntsyperinne sai alkunsa vuonna 2010, kun Arto vei joukkueensa ensimmäistä kertaa jälle Reinot jalassa.

12. Reinoja viedään suurimmilta osin ympäri suomea ja myös ulkomaille lähtee pieniä erikoiseriä. Japanissa muumitossuilla on runsas kysyntä ja myös Miina Äkkijyrkän lehmäaiheiset tossut ovat ihastuttaneet muitakin kuin meitä suomalaisia. Lisäksi erilaisia bändien nimikkotohveleita kulkeutuu ympäri maailmaa.

13. Suosion takana on laaja yhteisöjen verkosto, joka jakaa kokemuksia ja luo merkityksiä jo 80 vuoden ajan. Verkosto kasvaa ja laajenee voimakkaasti. Facebookissa toimii kymmeniä erilaisia Reinoihin liittyvää fanisivustoja, jotka ovat syntyneet käyttäjien omatoimisuudesta ja aktiivisuudesta. Suurimpaan ryhmään kuuluu jo yli 40 000 jäsentä.